

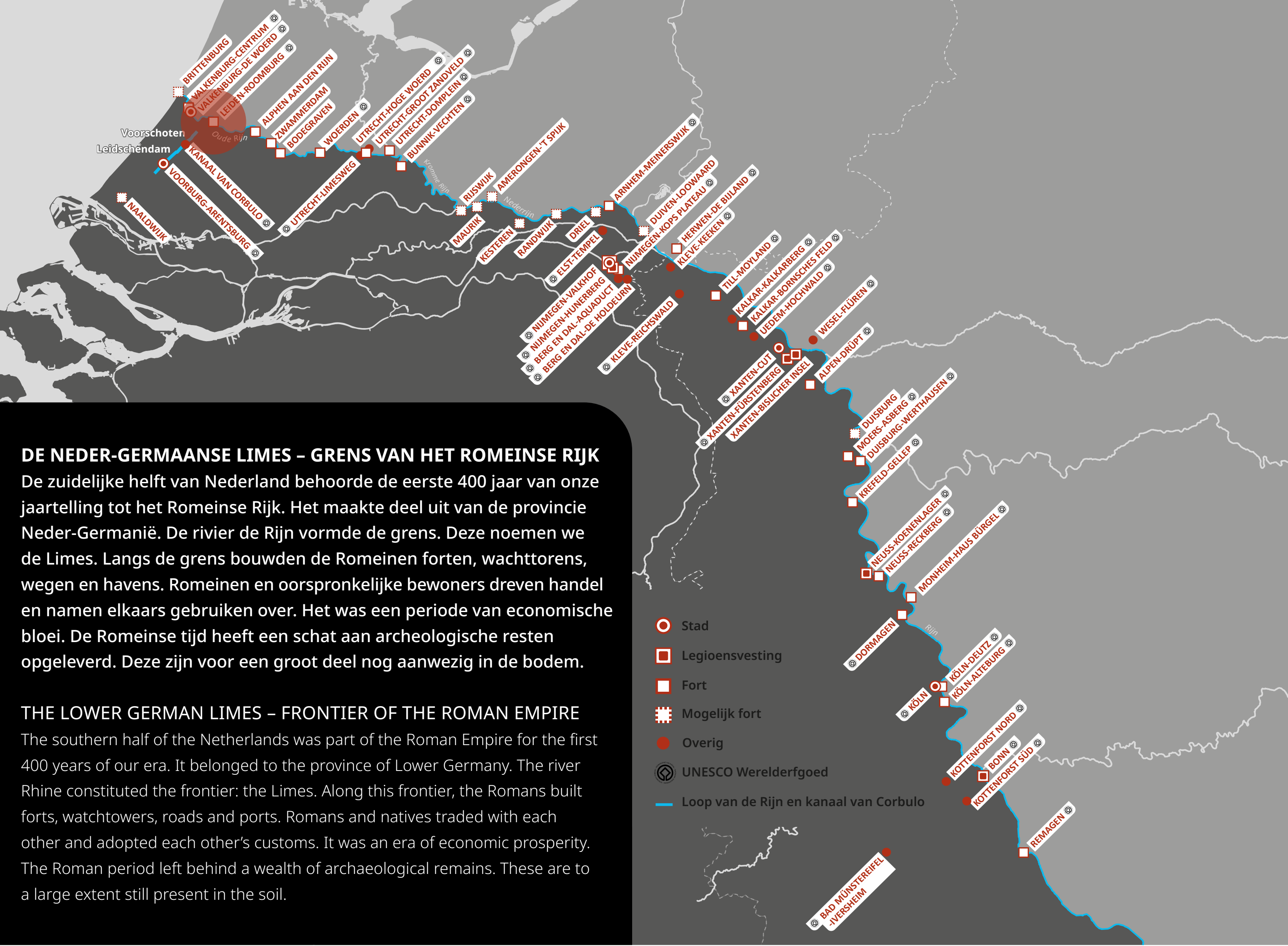
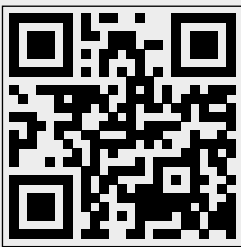

UNESCO WERELDERFGOED

In 2021 is de Neder-Germaanse Limes aangewezen als UNESCO Werelderfgoed. Het gaat om 44 archeologische vindplaatsen, waarvan er 19 in Nederland liggen. Op de overzichtskaart zijn deze te herkennen aan het Werelderfgoed-logo achter de naam. Dit zijn de plekken met de meest unieke archeologische resten uit de Romeinse tijd. Ook in andere landen zijn delen van de Limes Werelderfgoed, zoals de Muur van Hadrianus in Engeland en de Donau-Limes in Duitsland, Oostenrijk en Slowakije. [Meer weten over de Limes en Werelderfgoed? Scan de QR code.](#)

UNESCO WORLD HERITAGE

In 2021, the Lower German Limes has been designated UNESCO World Heritage. It consists of 44 archaeological sites, 19 of which are located in the Netherlands. On the overview map, these can be recognized by the World Heritage logo behind the name. Unique archaeological remains from Roman times are present there. Parts of the Limes in other countries are World Heritage too, such as Hadrian's Wall in the United Kingdom and the Danube Limes in Germany, Austria and Slovakia. [Would you like to know more about the Limes and World Heritage? Scan the QR code.](#)

DE NEDER-GERMAANSE LIMES – GRENS VAN HET ROMEINSE RIJK

De zuidelijke helft van Nederland behoorde de eerste 400 jaar van onze jaartelling tot het Romeinse Rijk. Het maakte deel uit van de provincie Neder-Germanië. De rivier de Rijn vormde de grens. Deze noemen we de Limes. Langs de grens bouwden de Romeinen forten, wachttorens, wegen en havens. Romeinen en oorspronkelijke bewoners dreven handel en namen elkaars gebruiken over. Het was een periode van economische bloei. De Romeinse tijd heeft een schat aan archeologische resten opgeleverd. Deze zijn voor een groot deel nog aanwezig in de bodem.

THE LOWER GERMAN LIMES – FRONTIER OF THE ROMAN EMPIRE

The southern half of the Netherlands was part of the Roman Empire for the first 400 years of our era. It belonged to the province of Lower Germany. The river Rhine constituted the frontier: the Limes. Along this frontier, the Romans built forts, watchtowers, roads and ports. Romans and natives traded with each other and adopted each other's customs. It was an era of economic prosperity. The Roman period left behind a wealth of archaeological remains. These are to a large extent still present in the soil.

De Neder-Germaanse Limes, grens van het Romeinse Rijk

U staat op een bijzondere plek in Leiderdorp. Voor u stroomt de Oude Rijn. Tussen het jaar 47 en ongeveer 400 na Christus was dit de noordgrens van het Romeinse Rijk. Tweeduizend jaar geleden had u vanaf deze plek zicht op fort Matilo, ook bekend als Leiden Roomburg.

Fort Matilo was onderdeel van een keten van forten langs de rivier: de Limes. De Rijn was niet alleen een grens, maar ook een belangrijke vaarroute.

In de 200 jaar dat Matilo in gebruik is geweest, volgden de verbouwingen elkaar op. Het fort werd eerst van hout gebouwd. Later kreeg het stenen muren, poorten en een hoofdgebouw van tufsteen. Matilo was ongeveer 82 bij 100 meter groot en bood plaats aan zo'n 500 soldaten. In de loop van de derde eeuw na Christus werd het fort verlaten.

Dit fort werd gebouwd na de opstand van de Bataven in het jaar 69/70. Het Romeinse leger koos een strategische locatie: hier monddde het Kanaal van Corbulo uit in de Oude Rijn.

The Lower German Limes, frontier of the Roman Empire

You are in a very special place in Leiderdorp. In front of you flows the Old Rhine, which marked the northern border of the Roman Empire -the Lower German Limes- from the year 47 AD to 325 AD.

To guard this frontier, the Romans built a chain of forts, watchtowers, roads, waterworks and army camps along the river. Two millennia ago, from this spot one had a view of Fort Matilo, of which the first castellum was constructed after the revolt of the Batavians in 69 or 70 AD. The Romans built the fort at the strategic location where the Corbulo canal flowed into the Old Rhine. The river serving not only as a border, but also as an important waterway.

During the 150 years that Matilo has been in use, numerous renovations took place. Initially, the Romans built the fort out of wood. Later they provided it with tufa outer walls, gates, and a stone headquarters. Matilo measured 82 by 100 meters and housed about 500 soldiers. Between 240 and 260 AD, the fort was abandoned.

Romeins transport en wegen

Het Romeinse leger gebruikte platbodemboten om forten te verbinden en om goederen en voedsel te vervoeren. De forten waren ook met elkaar verbonden door een goed verzorgde weg over de Rijnnoever.

Roman Transport and Roads

The Roman army used flat-bottomed boats to connect the forts and transport goods and food. The forts were also linked by a well-maintained road along the Rhine's banks.

Miniatuur platbodemboot / Miniature flat-bottomed boats

Park Matilo / Park Matilo

Wilt u meer zien van Matilo? Bekijk dan de Time Travelapp en bezoek [www.parkmatilo.nl](#)

Want to explore more? Scan the QR-code

Leiderdorp

Sporen uit de Romeinse tijd in Leiderdorp

Wat is er terug te vinden van Romeinse aanwezigheid in Leiderdorp? In Leiderdorp is nooit een permanente nederzetting gevonden, maar de Romeinen hebben wel sporen nagelaten. In 1876 werd bij het uitbaggeren van de Rijn, bij de brug van Leiderdorp, een bijzondere vondst gedaan: een zilveren zwaardschepunt. Deze bestaat uit twee zilveren banden die uitkomen in een zilveren medaillon. De voorkant toont een afbeelding van keizer Trajanus (98 – 117 na Chr.) en de achterkant de afbeelding van zijn opvolger keizer Hadrianus (117 – 138 na Chr.). De doorsnede van het medaillon is 5 cm. Het voorwerp maakt deel uit van de collectie van het Rijksmuseum van Oudheden. Aan de overkant van Matilo stroomde het riviertje de Leitha. Tussen de 6e en 9e eeuw lag hier een nederzetting. In Latijnse geschriften van het bisdom Utrecht wordt deze genoemd als Leithon.

Bij opgravingen in 2013 in het huidige Leithonpark door de Universiteit van Amsterdam zijn dakpannen en stenen afkomstig van Matilo gevonden. Deze werden door de bewoners van Leithon gebruikt om de oevers van het riviertje te versterken. Bij deze opgravingen is ook een Romeinse kogelpot in een waterput ontdekt. De waterput kan duiden op langere aanwezigheid van Romeinen of aan de Romeinen gelieerde stammen. In het Leythonpark staat het kunstwerk De Pleisterplaats. Dit kunstwerk beeldt de Limes uit en verwijst naar de Romeinse tijd en de ligging van Leiderdorp aan noordoever van de Rijnsgrens.

Romeinse infrastructuur

In 2009–2010 vonden archeologen bij de bouw van het gemeentehuis resten van een Romeinse infrastructuur. Deze dateert uit de 2e en 3e eeuw na Chr. Ook deze locatie lag aan de over van het riviertje de Leitha. Er werden systematische ophogingen van plaggen op een rietlaag gevonden, waarop mogelijk woningen zijn gebouwd. Deze bewoning duurde mogelijk tot in de 5e-6e eeuw, de tijd dat ook de nederzetting Leithon bewoond was. Bij deze opgravingen is een Romeins bronzen schaalpje gevonden met een geschulpte randdecoratie en standing. Mogelijk diende het kommetje als wijnbek.

Scan de QR code voor meer informatie over Fort Matilo

Scan the QR code for more information about Fort Matilo

Zilveren Zwaardschede punt / Silver sword scabbard

Romeinse aardewerk pot / Roman pottery jar

Romeinse tegel / Roman tile

Schaaltje Romeinse tijd / Small bowl from the Roman period

Roman Traces in Leiderdorp

What evidence of Roman presence can be found in Leiderdorp? Although no permanent Roman settlement has ever been discovered here, the Romans did leave traces behind. In 1876, during dredging of the Rhine near the bridge in Leiderdorp, a remarkable object was found: the silver tip of a sword scabbard. It consists of two silver bands ending in a silver medallion. The front side shows Emperor Trajan (reigned 98–117 AD), and the back side shows his successor Emperor Hadrian (reigned 117–138 AD). The medallion is 5 cm in diameter. This artifact is part of the collection of the National Museum of Antiquities in Leiden (het Rijksmuseum van Oudheden). Across from Matilo, on the other side of the Rhine, flowed the small river Leitha. Between the 6th and 9th centuries, a settlement could be found here, which in Latin texts from the Diocese of Utrecht is referred to as Leithon.

In 2013, excavations conducted by the University of Amsterdam in today's Leithon Park uncovered roof tiles and stones originally from Matilo. The inhabitants of Leithon used them to reinforce the banks of the Leitha. A Roman storage jar (known as a kogelpot) was also found in a well during these excavations. The well may indicate long-term habitation by Romans or tribes associated with the Romans. In Leithon Park stands the artwork De Pleisterplaats ("The Stopping Place"), which represents the Limes and commemorates Leiderdorp's Roman past and its location along the ancient Roman border.

Roman Infrastructure

Between 2009 and 2010, archaeologists from Hollandia discovered remains of Roman infrastructure during construction work for the town hall. These remains date from the 2nd and 3rd centuries AD. This site was also located along the river Leitha. Excavations revealed systematically raised surfaces made by layering sod on reeds, possibly as foundations for dwellings. This habitation may have continued until the 5th or 6th century—the same period during which the settlement of Leithon was also inhabited. Among the finds was a small Roman bronze bowl, decorated with a scalloped edge and a foot ring. It may have been used by the Romans for drinking wine.